Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 99. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 30, 1980 No. 99. VOL. LXXXVII.

Конференція Українських Пластових Організацій відбула збори

Союзівка (Н.Н.). — Восьмі з черги збори Конференції Українських Пластових організацій відбулися на цій оселі УНСоюзу в днях 19 і 20 квітня. У Зборах взяло участь 70 делегатів та біля 45 гостей, в тому делегати з усіх країн, де діє Пласт, а це: Австралія, Англія, Аргентина, Німеччина, Канада і ЗСА.

Зборами проводила президія у складі: голова — пл. сен. Мирослав Лабунька, заступники — Богдан Тарнавський та Ігор Зубенко, секретарі — Оксана Бережницька та Ярослав Пришляк. В програмі було слово Начального Пластуна пл. сен. Юрія Старосольського, праці комісій, додаткові звіти уступаючого проводу, дискусія над звітами, звіти праць комісій та вибір нового проводу.

Вечором у суботу 19-го квітня відбулася святкова вечеря, при відкритті якої відзначено 50-ліття Уладу Пластового Сеніорату і в часі якої виголосив доповідь пл. сен. Микола Плавюк, президент Секретаріяту СКВУ. Співав ансамбль „Промінь" під керівництвом Богданни Волянської. В неділю 20-го квітня після Служби Божої обрано запропонований Номінаційною комісією під проводом Христі Навроцької — новий пластовий провід у складі:

Головна Пластова Рада: голова — Тарас Дурбак, члени — Роман Рогожа, Віктор Яворський, Дмитро Попадинець, Юрій Ференцевич, Петро Содоль та Ярослав Падох і заступники — Володимир Рак, Іванна Ганкевич, Богдан Колос.

Головна Пластова Булава: голова — Любомир Романків, Слава Рубель — перший заступник, Микола Ставничий — другий заступник (по виховних справах), Юрій Богачевський — третій заступник, Марта Боровик — генеральний секретар, Остап Винник — діловод господарки і фінансів, Ляриса Онишкевич — голова дослідно-плянувальної комісії, Андрій Харак — діловод видань, Андрій Чорній — діловод Пластприяту, булавний новаків — Юрій Шевчук, булавна новачок — Ірина Богачевська, булавний юнаків — Юрій Данилів, булавна юначок — Дора Горбачевська. До ГПБ також входять обрані на своїх з'їздах Дарія Франкен — булавна сеніорів, і Всеволод Соколик — булавний старшо-пластунства. Рівночасно кооптовано до ГПБ Мотрю Мілянич — на кореспонденційну секретарку, Юрія Яримовича — на протоколярного секретаря, Михайла Белендюка — на скарбника.

Довголітнього визначного пластового провідника пл. сен. Яра Гладкого запрошено стати першим членом заплянованої групи бувших визначних пластових провідників, які дбатимуть про тяглість і одність пластової дії.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ГОСТРО ТАВРУЄ ПОВЕДІНКУ ІРАНЦІВ ЗА „НАРУГУ НАД МЕРТВИМИ"

Сан Антоніо, Тексас — Президент Джіммі Картер, відвідуючи 5-ох поранених у плянованій рятунковій акції в Ірані американських вояків, натаврував іранські власті за публічне виставлення іранськими екстремістами тіл загиблих в акції вісімох вояків, називаючи це великою наругою над погиблими і порушенням усіх принципів гуманности і людської пристойности. Президент підкреслив, що він був глибоко вражений поступуванням іранців, „а їхня негуманна поведінка вказує, з ким ми маємо до діла, у намаганні звільнення американців". Президент додав, що його Адміністрація, як ніколи досі, буде намагатися добитися звільнення закладників, — дипломатів і працівників амбасади ЗСА, які були незаконно ув'язнені під час захоплення американської амбасади в Теграні 6 місяців тому.

Говорячи про заслуги учасників тієї невдалої рятункової акції, президент Картер хвалив їхню відвагу і відданість, бо всі вони зголосилися були добровільно і готові були виконати геройський акт, щоб тільки добитись звільнення їхніх друзів з незаконного ув'язнення.

Як тільки моторкада з президентом Картером наближалась до військового шпиталю, де тимчасово лежать поранені в Ірані вояки, понад 1,000 осіб, переважно військовики і персонал шпиталю, сильно оплескували і виголошували признї гасла у хвилині, як наближався автомобіль з Президентом. Картер вітав зібраних помахом руки, але на обличчі не було в нього звичного йому усміху. Кореспонденти, які супроводжали Президента у його подорожі до Тексасу, заявляють, що крім іранських подій, Президент мабуть був зажурений резигнацією з посту державного секретаря Сайруса Венса. Відповідаючи на запитання кореспондентів, президент Картер заявив, що він не думає, щоб резигнація Венса мала негативний вплив на намагання Уряду звільнити закладників за всяку ціну в майбутньому.

Ненадійний виїзд Президента з Білого Дому, — кажуть офіційні чинники, — не мав політичного характеру, хоч, як відомо, чергові важливі правибори в Тексасі, відбуватимуться вже цієї суботи, 3-го травня. Крім короткої зустрічі з кореспондентами, Картер не виступав ніде публічно і не виголошував промов. Президента супроводжали в подорожі секретар оборони Геролд Бровн, голова демократичної більшости в Конгресі конгресмен Джім Райт і Пітер Шефер, брат одного з поранених вояків.

НЕПОГОДЖУВАННЯ З РЯТУНКОВОЮ МІСІЄЮ В ІРАНІ БУЛО ПРИЧИНОЮ РЕЗИҐНАЦІЇ ВЕНСА

Державний секретар Сайрус Р. Венс (зліва) із речником Державного департаменту Голдінґом Картером III під час публічного проголошення своєї резиґнації на пресовій конференції в Державному департаменті

Вашінгтон. — Сайрус Венс зрезиґнував з посту державного секретаря тому, що він не погоджувався з рішенням президента Джіммі Картера щодо військової рятункової місії в Ірані для визволення затриманих там як закладників американських дипломатів і з принципових причин не міг тієї місії публічно підтримувати. Свою резиґнацію Сайрус Венс плянував протягом одного тижня перед остаточним виконанням пляну тієї рятункової місії в Ірані і про це він поінформував президента Картера 21-го квітня, отже на три дні перед остаточним виконанням місії, яка, як відомо, не мала успіху з технічних причин. Венс не погоджувався з пляном тієї місії з принципових мотивів. У власноручно написаному листі до президента Картера державний секретар писав: „Я знаю, як глибоко Ви обмірковували своє рішення в справі Ірану.

Я бажав би, щоб я міг Вас підтримати в цьому. Але з причин, про які ми говорили, я цього не міг." З кола близьких співробітників Венса тепер інформують, що державний секретар всіляко намагався переконати Президента, що запляновавана рятункова місія в Ірані, скерована на те, щоб несподівано військовою акцією врятувати затриманих там уже пів року закладників войовничими „студентами"-екстремістами 53 американських дипломатів, не корисна ані у військовому, ані в політично-дипломатичному відношеннях. Проте, намагання Венса не мали успіху і з ними не погоджувався ані Президент, ані його дорадники з Крайової Ради Безпеки, яка цю справу обмірковувала. Президент Картер, приймаючи резиґнацію Венса, відповів на його листа: „Тому, що Ви не могли підтримати мого рішення відносно рятункової акції в Ірані, Ви винесли правильну постанову, щоб зрезиґнувати. Я знаю, що у Вас це принципова справа і я респектую ті причини, які Ви мені з'ясували". Секретар Венс зі свого боку писав Президентові: „Я маю до Вас найбільший респект і подив і тому я з важким серцем зголошую свою резиґнацію".

Як уже коротко інформовано, резиґнація Сайруса Венса з посту державного секретаря стала відома в неділю, 27-го квітня, але щойно наступного дня, в понеділок 28-го квітня, її офіційно проголошено: її проголосив президент Картер через усі засоби масової інформації й опісля своє слово сказав у тій справі секретар Венс. Обоє вони у своїх виступах висловлювали собі взаємно найбільший респект і пошану та взаємний жаль, що до резиґнації дійшло, але й обоє вважають що резиґнація щодо резиґнації за правильний вихід із ситуації. В політичних і дипломатичних колах інтерпретується цю резиґнацію, як перемогу репрезентованої головою Крайової Ради Безпеки, Збіґнєвом Бжезінським, „твердої лінії" в американській закордонній політиці.

Між можливими наступниками Сайруса Венса називається зокрема Воррена М. Крістофера, дотеперішнього заступника державного секретаря.

ЧОРНОВОЛА МАЮТЬ СУДИТИ В ЯКУТІЇ

Вячеслав Чорновіл

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — До попереднього повідомлення про арешт Вячеслава Чорновола, прийшла додаткова вістка про те, що 8 квітня Чорновола, який перебуває на засланні в Нюрбі, Якутської АССР, вислали у відрядження до м. Мирний, де його арештували за спробу „зґвалтування". Тепер ясно, що це „відрядження" було заплановане з метою влаштувати новий погром над одним з видатніших членів українського руху опору. Як відомо, Чорновіл, хоч був три рази суджений і покараний, останньо приєднався до Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод.

Потрібні негайні заходи для його оборони.

Як інформують, канадський адвокат у Торонті Джеймс Лок'ср (James Lockyer), колишній генеральний секретар Канадського відділення Міжнародної Амнестії, погодився правно захищати Чорновола.

Наспіли теж інформації, що органи влади почали розвантаження Сосновки в комплексі Мордовських таборів, де відбувають покарання політв'язні, зокрема українці. У таборі ч. 385/3-5 перебувають, м. ін. Микола Руденко та Юрій Бадзьо. За неозначені „провини" у таборовій в'язниці КПТ сидять Мирослав Маринович і Микола Матусевич.

Натомість в таборах на території України є ув'язнені Микола Горбаль (с. Ольшанське Миколаївської області) і Юрій Литвин (с. Буча Київської області).

В Америці

БІЛЯ 100,000 ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ у маніфестації з нагоди „Дня солідарности" зі совєтськими жидами, яка відбулась в Ню Йорку у неділю, 27-го квітня. Демонстранти вимагали від совєтської влади дозволу на виїзд тим жидам, які того бажають. Після походу вулицями Мангеттену демонстранти зібрались на площі Гаммершільда біля Об'єднаних Націй, де з промовами виступили посадник Едвард Кач, губернатор Гю Кері, сенатори Джейкоб Джевітс і Деніел Мойніген, кандидат на президента ЗСА конгресмен Джон Андерсон та представники інших кандидатів.

АМЕРИЦІ ПОТРІБНО БУДЕ БІЛЯ 400 НУКЛЕАРНИХ реакторів до кінця цього сторіччя, щоб задоволити енергетичні потреби населення, — заявив асистент-секретаря енергетики Джордж Каннінгам під час зізнань у Палаті Репрезентантів. Пі цю пору у ЗСА працює 72 реактори і якщо ця індустрія задержить теперішній зріст, то до року 2000 вдасться випродукувати біля 200 реакторів, що не задовольнить потреб країни. З уваги на небезпеку радіяції за останніх два роки закрито біля 20 реакторів, а в минулому році на них не було взагалі замовлень.

ТИРЖАІ ТИЖНЕВИКІВ, ЯКІ ВІДДАЮТЬ БАГАТО місця місцевим новинкам, постійно зростають, — твердять представники Крайової асоціяції альтернативних новинкарських тижневиків, яка об'єднує 37 таких газет. Тираж одного з таких тижневиків „Пасифік Сан", зріс з 1800 у 1966 році до 30,000 в 1980 році, а тираж групи п'ятьох тижневиків концерну „Адвокейт", що появляється у стейтах Коннектікат і Массачусетс зріс до загального числа 300,000. Цей зріст Асоціяція приписує частинно покращанню методів друкування, а передусім зацікавленню читачів льокальними новинами, що їх „велика преса" ігнорує.

ВИСЛІДИ ГОЛОСУВАННЯ У КОКУСАХ Демократичної партії у стейті Мічіген закріпили за сен. Едвардом Кеннеді 71 делегатів, а 70 за президентом Джіммі Картером. Однак у загальній кількості делегатів, сен. Кеннеді є все ще далеко позаду президента Картера, а щоб мати шанси на номінацію йому треба буде здобути 67 відсотків делегатів у майбутніх правиборах. У мічиганському опит організації Галлупа, що його опублікував журнал „Ньюзвік" виявив, що за конгресменом Джоном Андерсоном, як незалежним кандидатом, голосувало б 22 відсотки громадян. Це коштувало б президентові Картерові поважний відсоток голосів.

ЗСА ВИПУСТИЛИ НА ВОДИ ДРУГИЙ нуклеарний підводний човен типу „Трайдент" в рамках далекоглядучого пляну побудови біля 30 таких підводних човнів. У порті Гротон, Конн., конгресмен з Мічігену Люсієн Недзі і його дружина формально охрестили цей човен, який має назву „ЮСС Мічіген". Як і під час хрещення першого човна „ЮСС Огайо", рік тому, випущення човна не обійшлося без демонстрацій біля 1,000 осіб, у наслідок яких поліція арештувала 190 демонстрантів.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім передплатникам „Свободи", що від 1-го травня ц.р. англомовний „Український Тижневик" (The Ukrainian Weekly) висилатиметься вже тільки тим передплатникам щоденника, які собі цей тижневик окремо замовлять і передплатять. Усі передплатники щоденника вже одержали, або ще одержать окремі повідомлення в цій справі та карточки і зворотну коверту на замовлення. Просимо їх негайно виповнити та повернути нам разом з належною передплатою.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

НАСЕЛЕННЯ ЗСА СХВАЛЮЄ СПРОБУ ВИЗВОЛЕННЯ ЗАКЛАДНИКІВ В ІРАНІ

Вашінгтон. — Переважаюча більшість населення ЗСА і політичні лідери країни схвалюють рішення президента Джіммі Картера перевести рейд з метою звільнення американських закладників в Теграні, хоча не приховують розчарування невдачею, яка створює сумніви щодо мілітарної спроможности американських збройних сил. Тисячі опитуваних американською пресою громадян, в тому числі й родини закладників та батьки і приятелі вояків, що згинули під час рейду, майже без виїмку виявили велику дозу патріотизму, уважаючи, що таку чи іншу спробу треба було робити раніше і не слід такої чи іншої акції виключати в майбутньому, якщо американських закладників не вдасться звільнити мирними заходами.

Деякі члени Конгресу ЗСА уважають, що президент Джіммі Картер повинен був консультуватись у провідників обидвох палат згідно зі законом з 1973 року. Провідник демократичної більшости в Сенаті, Роберт Бирд, заявив, що президент Картер поінформував його про плян спроби визволення закладників, але не сказав йому, коли цей плян буде примінений. Він висловив розчарування, що аж три гелікоптери виявили ушкодження і з уваги на це він поставить перед Конгресом питання повної перевірки цієї справи.

Багато осіб також квестіонують підібрання часу на рейд, беручи до уваги той факт, що кілька днів раніше Японія та західноевропейські союзники ЗСА погодились примінити строгі санкції проти Ірану з вимогою звільнення закладників.

Повне довір'я до розсудку президента Картера висловили родини загинутих вояків, а родини закладників, після перших побоювань за їхню долю, висловили надію, що спроба визволення їх переконає іранців, що ЗСА не закинуть заходів у майбутньому. Виїмком було становище Барбари Тімм, матері одного із закладників, який раніше дозволено з ним побачитись. Вона „переепросила" іранців за рішення президента Картера, гостро його скритикувавши.

У загальному, населення країни є тої думки, що Уряд ЗСА повинен застосувати ще більш гострі заходи з метою звільнення закладників, включно з морською блькокадою Ірану. Однак багато невиясенних питань у зв'язку з невдалою спробою турбує населення країни, викликаючи сумніви щодо мілітарної потужности ЗСА, здібности добровільної армії і належного технічного рівня зброї.

Солідарність з президентом Картером виявили всі кандидати у президентських виборах.

У світі

НАФТОВО-БЕНЗИНОВА ІНДУСТРІЯ В СВІТІ легковажить погрозу Ірану продавати ропу Совєтському Союзові і сателітам, вважаючи, що це неактуальне з двох причин: ціна на іранську нафту зависока, а крім цього, за залізною заслоною немає споруд для її магазинування.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ ПОРОБИЛА ВСІ ПОТРІБНІ технічні уліпшення, щоб у зв'язку зі спадком і можливістю повного стримання іранської продукції нафтової ропи піднести свою продукцію на 20 процентів. Це повністю покриє недобір іранської нафти.

В ЛОНДОНІ ЗНОВ ВБИТО ЛІВІЙЦЯ, ПРОТИВНИКА лівійського диктатора Муаммара ель-Кадафі. Протягом одного тижня це другий такий випадок. Мустафу Рамадана вбито минулої п'ятниці, коли він вийшов з мошеї в Лондоні, а Магмуда Нафу в його власному бюрі, де він вів адвокатську практику.

В АФГАНІСТАНІ ПІСЛЯ УСУНЕННЯ, А В ДЕЯКИХ випадках арештування губернаторів, большевицьке командування призначило в шести провінціях губернаторів.

АЯТОЛЛА ХОМЕЙНІ У СВОЄМУ ВИСТУПІ ПО радіо після невдалої американської спроби звільнити закладників, заявив: „Я мушу підкреслити ситуацію в Курдистані, де збиті з дороги ліві групи і ті, які є проти Ісламу, викликали повстання, як теж події в університетах, де ліві американські (!) групи вдалися до заворушень, як також заворушення спричинені ... нелегальним урядом. Іраку уздовж іранського кордону... Я молюся до Всемогучого Аллаха за іслям і за мусульманську могутність та за те, щоб пообтинати руки..."

В МОСКВІ, ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО американську спробу звільнити закладників, видано офіційний комунікат, що це була спроба висадки „американської збройної сили" а американську політику названо „перфідною". ТАСС назвав цю гуманітарну спробу „бандитським нападом на суверенну державу", який „ломить усі норми міжнародного права".

ТУРЕЦЬКІ ТЕРОРИСТИ ОСТАННІМ ЧАСОМ почали вбивати щораз більше військових старшин. Після вбивства поручника Омера Коца, шеф генерального штабу, ген. Кенен Еврен, видав звернення, в якому заповів „вирівняння рахунку" з терористами.

ВЖИВАННЯ ХЕМІЧНОЇ ЗБРОЇ І ГАЗІВ совєтськими військами в Афганістані і в Індокитаї повинно бути перевірене окремою міжнародною комісією або й Об'єднаними Націями, — твердить підсекретар Державного департаменту ЗСА Метю Німец, вказуючи на свідчення втікачів з тих країн та інші ще неперевірені джерела. Німец висловив офіційне становище Уряду ЗСА під час свідчень Палаті Репрезентантів, заявляючи, що це питання ґрунтовно перевіряється та що існує можливість, що осінню цього року ЗСА видвигнуть цю справу в Об'єднаних Націях.

ПІСЛЯ УСТУПЛЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ПІВДЕННОГО Ємену, Абделя Фатега Ісмаїла, і перебрання того посту теперішнім прем'єром Алі Нассером Могаммедом, згідно з опінією знавців, прийде до споволнення заходів для об'єднання обидвох Єменів. А це значило б, що в Південному Ємені перемогли країні промосковські елементи, які є проти такої злуки. Одночасно з тим повідомленням надійшли інформації, що Південний Ємен почав посилено розбудовувати свою агентуру системи в Ємені.

ПРАВЛЯЧА ХУНТА В АРГЕНТИНІ, ОЧОЛЕНА президентом генералом Віделя, гаряче запротестувала проти кінцевого рапорту Міжамериканської Комісії Людських Прав, яку очолює проф. Ратгерс університету в Ню Джерзі, Том Фарер. Хунта пояснює, що коли вона перебрала владу від вдови по Пероні, Ізабелі Мартінез Перон, то ліві мовські терористи комплетно заанархізували були країну, що грозило повним розладдям та упадком. На думку членів хунти, тільки завдяки рішучим її суворим, мірам та екзекуціям приловлених терористів, вдалося навести лад і порядок.

НОВИЙ ЛІБЕРІЙСЬКИЙ УРЯД, ЯКИЙ ПЕРЕБРАВ владу в Монровії після перевороту, доручив розстріляти 13 міністрів і високих урядовців попереднього уряду. Розстріл переведено публічно на головній площі міста, а тисячі глядачів радісними окликами й оплесками вітали його. Перед тим над розстріляними формально відбувся військовий суд, але вони не мали дозволу на оборонців і не подано до відома у чому їх обвинувачували.

ПІСЛЯ РЕЗИҐНАЦІЇ САЙРУСА ВЕНСА ПЕРЕДБАЧАЮТЬСЯ ЗМІНИ В ПОЛІТИЦІ ЗСА

Вашінгтон, Д.К. — Резиґнація Сайруса Венса з посту державного секретаря викликала у Вашінгтоні та в світі багато коментарів. Передбачаються чималі зміни в дотеперішній американській політиці. Загально опінією є, що ці зміни не будуть наглі, але наступатимуть вони поступово у виразно визначеному напрямі.

Протягом майже чотирьох років на пості державного секретаря Сайрус Венс здобув у Вашінгтоні широкі симпатії. Навіть ті, які не погоджувалися з його злагідною політикою щодо СССР, признавали за ним глибоке зрозуміння проблем і щире шукання розв'язки для неї. Загально опінію найкраще відбиває найчастіше повторювана фраза про Венса і його політику, що він „пробував чесно і рішуче, але успіху не мав".

У Західній Европі реакція на резиґнацію Венса спокійна. Загальною думкою є, що ця резиґнація підкреслить в очах „приятелів і противників", що американська політика після років проби, переходить до рішучіших і твердших заходів. Свідомі цього европейські уряди підкреслюють, що у відношенні до Ірану, ще не вичерпані всі засоби мирного тиску і санкцій. На конференції прем'єрів европейських урядів з участю президента Франції Жіскара д'Естена в Люксембурзі союзники підтвердили свою підтримку американській політиці. Устами предсідника тієї конференції, нового італійського прем'єра Франческо Каніґа вони також заявили, що розв'язки іранської проблеми „треба шукати при допомозі мирних засобів". Так само висловилася прем'єр Великої Британії Маргарета Течер, яка виступила проти замінування або морської блькади Ірану. Інші підкреслили, що в обличчі повороту американської політики на загострений курс у відношенні до Москви, така тактика супроти Ірану єдино можлива.

Найбільше незадоволені резиґнацією Венса в Москві бо там знають, що це значить. Венс був переконаним прихильником шукання злагоди з Москвою. Власне 15-16 травня він знов мав мати дальші розмови з міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком у Відні, де обидва мали взяти участь у відзначуванні 25-літніх роковин мирного договору союзників з Австрією, який став фундаментом сучасної Австрії.

Совєтське пресове агентство ТАСС у своєму комунікаті з Вашінгтону про резиґнацію С. Венса подає, що „з відходом Венса політика адміністрації Картера матиме ще більше проявів того авантюризму, символом якого є Бжезінські". В чому мав бути той „авантюризм", пояснює відомий совєтський коментатор Владімір Дунаєв, який, як речник совєтських урядових кіл в телебаченні заявив: „Резиґнація Венса підкреслює безоглядність курсу адміністрації З'єднаних Стейтів, якого Їому (Венсові) не пощастило відхилити". А цей курс це „скочування на протисовєтські рейки".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рішучість і перелом

Для повного розуміння ваги й наслідків американської спроби звільнити закладників в Теграні треба глянути на тло, на якому та спроба відбулася. Після катастрофальної невдачі американських збройних зусиль у В'єтнамі, Камбоджі і Ляосі не лише серед переважаючої частини американської громадськости, але й у її керівних колах та серед державних діячів закріпилася думка: Ніколи більше! Ця думка ніколи не була як слід проаналізована, але як психічна реакція вона унапрямлювала поступування американської політики. Ніколи більше не встрявати силово і збройно на далеких теренах, не включуватися в розв'язку різних конфліктів, ніколи більше не висилати американських експедиційних корпусів, навіть якщоб це морально було зовсім оправдане і якщо б під загрозою були вітальні американські інтереси.

Власне така постава дала змогу Москві на протязі останніх років інтервеніювати збройно в найбільше віддалених країнах, на континентах, де перед тим вона не мала ніяких справ, ні інтересів. Москва вживала наперед кубинських наємників, які таким способом своєю кров'ю платили Москві за її матеріяльну допомогу, а відтак вжила безпосередньо і свої збройні частини великою масою в Афганістані. Одначе, заки дійшло до Афганістану, совєтські військовики навіть більшими групами не лише брали участь у вишколі різних лівих партизанів, чи армейських частин прихильних їм урядів, але керували й боролися у бойових операціях, як, наприклад, в Етіопії, Південному Ємені, або висилали своїх бойових летунів, як у війні проти Ізраїля.

Таким чином катастрофальні і небезпечні для Америки й взагалі для цілого вільного світу наслідки такого американського поступування ставали кожного дня очевидніші та небезпечніші. Накінець уже не лише Москва рішилася на різні авантюри, знаючи, що вони пройдуть безкарно, але ось в Ірані групи фанатиків, при підтримці державних чинників, вичинюють таке, що ще недавно не можна було й подумати.

Напад тих фанатиків на американську амбасаду — неймовірним під кожним оглядом. Колись,за „нормальних умов",інтервенція нападеної країни,в даному разі ЗСА для звільнення своїх громадян і покарання винних була б такою очевидною й самозрозумілою, що на неї не прийшлося б довго чекати. А в першу чергу навіть такі ісламські фанатики не зважилися б на таке.

А вже іранські державні чинники, першим обов'язком яких було вирвати закладників з рук невідповідальної товпи і передати американському урядові, повелися так, що подібного в історії важко знайти. Правда, крім сподівань на американську поблажливість, вони ще постійно діставали підтримку з Москви і заохоту до дальших ексцесів, штовхали їх до підтримки терористам деякі американські союзники тим, що примикали очі на це, а навіть значна частина американської публічної опінії, яка, замість тиснути на Іран категоричними й безумовними вимогами негайно віддати безправно арештованих і притримуваних, натискала на Президента і його уряд, щоб ті терпеливо чекали.

Наслідком того затиснувся такий вузол, що розв'язати його вже не можна було. Його треба було розтяти. Власне таким розтином була американська спроба,хоч невдала, силою звільнити закладників. Президент ЗСА рішився вжити сили і тим доконав величезного перелому. Наслідки цієї рішучости Президента будуть дуже вагомі. Насамперед кожен знатиме, що в потребі ЗСА можуть ужити сили. Кожен знатиме, що Уряд ЗСА не буде надалі вичікувати до безконечности на направлення лиха в міжнародному житті, що нападений може розраховувати на оборону, а аґресор наткнеться на широкий спротив.

Невдача на пісках Ірану є невдачою. І з того треба витягнути висновки. В тій невдачі аж ніяк не винен ні Президент, ні його уряд. За переведення кожної акції відповідають ті, що її технічно переводять. Президент відповідає за рішення, що робити, але відповідальність за те, як це зроблене, лежить на інших. І коли вже Президент і ЗСА зважилися реально і мужньо відповідати на різні виклики, постає потреба мати відповідні інструменти і відповідних людей до переведення тих відповідей у життя. Людей не лише відданих і вірних, свідомих великих цілей своєї країни, але й витренованих до можливих людських меж, здібних до найбільш складних акцій. Бо акції можуть вимагати не лише рішучости, крайньої напруги всіх людських умілостей, але не раз і жертви, великої жертви.

Я. Гайвас

ВЕЛИКА ГРА

В другій половині квітня побували у Вашінгтоні наперед президент Єгипту Анвар Садат, а опісля прем'єр Ізраїля Менахем Бегін. Повідомлення про їхні заплановані приїзди, а опісля про переведені ними розмови й їхні результати наголошували, що центром розмов була справа автономії для арабських мешканців Палестини. 26 травня минає реченець, який устійнено в Вашінгтоні в часі „конференції на вершинах'' з участю президента Картера, президента Садата і прем'єра Бегіна. Згідно з комунікатами, питання автономії переглянено й рішено, що коли б не пощастило до назначеного реченця їх закінчити, тоді їх продовжуватимуть. Після відбутих зустрічей і розмов, американська преса не багато пише й аналізує проблему автономії і як вона сьогодні стоїть.

Автономія для палестинців є одною з проблем, які чекають свої полагоди. Вона є частиною комплексу, що обнімає багато більше, вагоміших питань не лише Близького і Середущого Сходу, але й розв'язка яких матиме поважні наслідки взагалі в укладі світових сил. Саме тому обидва гості приїздили до Вашінгтону в такому гарячому часі, коли конфлікт на тих теренах, після державного перевороту в Ірані ввійшов у зовсім нову стадію.

Поминути мовчанкою, або обійти того конфлікту у розмовах у Вашінгтоні не могли. Бо в квітні вже „карти „заінтересованих у ньому сторін і його висліду лежали на столі. Вже було очевидним, що Хомейні й коло людей довкруги нього не опанували й опанувати не зможуть витвореного положення, що вони зовсім неправильно його розуміють, а засоби, якими вони хотіли б розв'язати ними самими створені клопоти, не тільки, що нічого не розв'язують, але навпаки, ще гірше замотують. Далі буде очевидним, що Москва, зорієнтувавшись у безвиглядності іранського положення і його наслідків, перейшла до наступу в різних напрямах. Ціллю її сучасних ініціятив є не тільки підпорядкувати собі найширші сумежні полоси, як Афганістан, Іран, може ще й інші ісламські країни, очевидно, з метою створити з них пляцдарми до дальших наступів. Накінець в часі розмов було видним, що ніяка силова інтервенція з-поза того обширу не врятує його тривало. На ньому мусять постати місцеві сили, які при підтримці зі зовні єдині зможуть відбити намічені наступи російського імперіялізму й комунізму, опанувати ситуацію й дати такий напрямок подіям, який буде корисний як народам тієї полоси, так і дальшим народам.

Ціль велика, ставка неабияка, але для її досягнення треба великих сил, ясної візії майбутнього, а в першу чергу готовости на велику гру. А хто ж є ті грачі і яка їх ціль?

Про президента Картера не приходиться говорити, бо його особовість, життєві ідеали для нас як на долоні. Інша справа з двома другими контрагентами. І хоч сфера їхньої діяльности значно менша, сили до їхньої розпорядимости також не великі, але від них залежить дальший розвиток подій в їхніх країнах і в сусідстві.

Президент Садат показав себе в той час, коли в соняшний листопадовий день 1977 єгипетський літак приземлився з ним на летовищі в Ізраїлю. Цей день є одною з тих історичних дат, які починають нову добу на даному обширі. Але щоб такі дні започаткували справді таку добу, а не закінчилися звичайною авантюрою, щоб вони самі не були авантюрою і звичайною „показухою", вони мусять бути елементом чогось ширшого, далекозорого і тривалого.

Ясно, що президент Садат хоче миру для Єгипту, добробуту для його населення, найкращих можливостей розвитку для єгипетської людини. Але ж Єгипт є частиною Близького і Середнього Сходу, пов'язаний з тими теренами не лише минулим, але й майбутнім, його не відгородиш від того оточення ні якоюсь межею, ні навіть силою. Отже, забезпечити його майбутнє, це значить включити в ці майбутні пляни і цілу полосу.

Арабські народи і цілий ісламський світ ще далеко не закріпили тих фізичних і духових рам, у яких вони будуть шукати свого самоздійснення. „Арабська єдність", панарабізм — ці гасла відбивають сучасний переходовий стан, а не тривалі вартості. Інтереси арабських народів далеко не ті самі. Вони різні і не раз протилежні. Але „арабська єдність'' яка не всилі створити однієї арабської нації, кидає свою густу тінь на розвиток подій. Іслям, який формував цю географічну полосу, не проявив себе як чинник, що допомагає зформуватися націям. В ньому була внутрішня стихія, закономірність проявлятися понад націями і понад народами. В добі імперій він відіграв свою творчу ролю, але в добі націй-держав він ще цієї ролі не знайшов.

І коли сьогодні президент Садат дивиться у майбутнє, то єдиною діючою і формуючою віхою для нього може бути тільки Єгипет і ті сили, які можна довкруги нього об'єднати. І власне це є тією великою ставкою, на яку наставлена його гра. Не зважаючи на іслям, „арабську єдність" тощо, арабський обшир є в

(Закінчення на стор. 3)

Александр Ґідоні

ВІД КАБУЛУ ДО КИЄВА

(1)

Географічна віддаль тих чи тих злочинів сама по собі ще не визначає їхнього діяпозону. Проте широта географічного діяпозону вже є серйознам показником. Дрібний розбійник з великого шляху — явище малоприємне, але великий розбійник з великого шляху — це жах першої величини. І власне таким великим розбійником є совєтський імперіялізм. Останнім доказом його непогамованости в злочиннім ділі поневолення націй, яких географія покарала нелегким сусідством з ним, — є совєтська аґресія в Афганістані.

Даний доказ звучить з особливою вагою, якщо згадати генеалогічний список колоніяльних авантюр Москви. Кабул — столиця мусулманського Афганістану, захоплена совєтським десантом, — настільки ж органічна ланка в цьому списку, як, наприклад, Київ — столиця християнської України, який насильно включений у російсько-совєтську імперську орбіту. При чому, якщо інтервенція в Афганістані позначена рисами колоніяльної екстраваганції, то систематичне поневолення України — це, так би мовити, клясично-рутинний приклад брудної „роботи'' московських колонізаторів — роботи, яка велась протягом століть.

Тільки на перший погляд зіставлення Кабулу і Києва може здатися натягнутим. При більш глибокому вникненні в суть явищ ми бачимо, як з гнітючою однорідністю здійснювалися загарбницькі акції московського імперіялізму проти сусідів. Найчастіше для цих акцій підшукували привід. Якщо ж вже дуже натискали, то в Москві не вагалися і вжити оправдання: переможців, мовляв, не судять...

Але судять і переможців!. З історії не завжди витягають науку, проте самі по собі науки історія дає. Одна з них полягає в тому, що кара все таки приходить, і неправе діло рано чи пізно буде покарано. Совєтський Союз приречений на глибоке й хворобливе „загрузання" в Афганістані, що ж торкається української проблеми, то її невирішимість у рамках існування совєтської імперії вагітна для Москви таким вибухом, в порівнянні з яким проблема війни з афганськими повстанцями видасться легким маневруванням, а не війною. Від Києва до Кабулу — такий спектр багатовікової агресії Москви проти її сусідів.

І коли тепер, у цій хвилі обурення, яка охопила вільний світ в зв'язку з інтервенцією Совєтів у Афганістані, чутно нотки здивування (мовляв, як можна отак нахабно топтати міжнародні закони; так безкарно глумитися над справедливістю?) хочеться здивуватися зустрічним способом і запитати: а чого ж ви очікували, власне, від представників останньої на плянеті колоніяльної імперії, що збереглася досі? Невже ви не розумієте, що вже одним фактом свого існування у вигляді велетенського евразійського колоса совєтська імперія „прирекла'' себе на перманентну агресивність. А тут ще й традиції минулого...

Власне, з кривавого туману цих традицій виринає образ Києва — колиски слов'янства, символа України, і в той же час міста, велике призначення якого так жорстоко перекреслено заздрісною Москвою. Якими світлими шляхами могли б розвиватися долі слов'янських народів — українського, білоруського і російського, — якщо б вони жили за законами рівности, якщо б російський колоніялізм не нав'язав собі ролю горезвісного „старшого брата"! Залізна „братня" рука так і простягається з того часу: що тоді до своїх християнських сусідів, що тепер — до мусулманського Афганістану. Ні міркування розуму, ні релігійні молитви, ні сам дух нашої антиколоніяльної епохи — ніщо покищо не зупиняє поневолювача, який зарвався. Зупинить його тільки відплата.

Логіка агресорів така, що, як правило, їм — які топчуть справедливість — хочеться виглядати її поборниками. І почанаються фальсифікації історичних фактів, посилання на традиції, доказування власної „гуманности" і мало-мало не жертвенности. Україна і її поневолення — приклад в цьому пляні найкольоритніший. „Переяславська Рада" 1654 року і політичні потягнення Богдана Хмельницького оголошуються „найзаконнішою основою'' для захоплення росіянами України. Тоді, як, скажімо, Іван Виговський і Мазепа, які не бажали своїй батьківщині долі колонії російської, тавруються як „зрадники" і царськими істориками минулого, і їхніми совєтськими продовжувачами марксистсько-ленінського зразка. Здавалося б, це справа українців вирішувати, хто у них герой, а хто злочинець, — ба, ні, Москва уважає своїм обов'язком (набрехавшись і в трактуванні власної історії) перелицювати на пропаґандивно-колоніяльний лад історичне минуле України. А якщо під гомін систематичної русифікації Совєтам пощастить довести, що, мовляв, Київ — „російське місто", то хіба не зрозуміло, що і для Кабулу знайдуться підстави бути русифікованим.

(Продовження буде)

ПОТВЕРДЖЕННЯ ТИРАНІЇ

(В.Д.). — Якщо хтось на світі сумнівався в нелюдяній і невільничій системі комунізму, то масова втеча 10,000 кубинців до Перуанської амбасади в Гавані хіба є найкращим доказом про настрій населення Куби щодо комуністичного режиму та його голови Фіделя Кастра.

Цей модерний „вихід з комуністичної неволі" почався з того, коли уряд Кастра відтягнув озброєних поліціянтів з-під амбасади, які хотіли арештувати кількох осіб, що втекли до амбасади та просили політичного азилю. Що здивувало світ, це те,що така маса народу втекла до чужинецької амбасади майже в кількох годинах часу.

Тут пригадати треба, що після закінчення Другої світової війни сотні тисяч втікачів і переміщених осіб з СССР і Східньої Европи відмовлялися повертатися до своїх країн зі страху перед брутальними репресіями та нищеннями Сталіна та його вислужників у сателітних країнах. Ми знаємо про „примусову репатріяцію", ми знаємо про „мур ганьби" в Берліні та про драматичні втечі німців зі Східньої Німеччини. Ми також є свідомі великої людської трагедії у Вєтнамі і Камбоджі, де комуністичні диктатори нищать сотні тисяч невинних людей.

Тепер подібна трагедія розіграється на Кубі дев'ятдесять миль від берегів Фльориди. Не зважаючи на велику трагедію кубинського народу, є ще багато людей і в Америці і деінде, які вважають Кубу за модель „модерної соціялістичної держави".

Також, не зважаючи на очевидний провал системи „робітничого раю", марксистські ватажки не тільки держать кубинський народ під тоталітарним чоботом, але під проводом і за допомогою Москви вони ширять терор і підготовляють прокомуністичні перевороти в Південній Америці.

Кілька місяців тому Вашінґтон був обурений присутністю в Кубі бриґади совєтських військ, яких — за словами президента Картера — Америка не могла толерувати. Одначе після кількох конференцій між представниками американського Уряду та совєтської амбасади проголошено, що ті совєтські бойові частини на Кубі є для вишколу кубинських військовиків і що „вони не мають ніяких стратегічних завдань", і на тому справу закінчено.

Проте на питання, чому ці військові частини далі перебувають на Кубі, не дано задовільної відповіді. Дехто з знавців думають, що совєти встановили на Кубі високо розвинену електронічну шпигунську систему, сторожами якої є ці совєтські військові частини. Ці електронічні апарати переловлюють американські етерні телефонічні розмови та компюторні звідомлення. Совєти не мають довір'я до кубинців у тих справах і тому введено на Кубу совєтські бойові частини.

Ще інша теорія каже, що Москва боїться за режим Кастра і тому вислала ці бойові частини для захисту й оборони Кастра та його зненавидженого населенням тоталітарного режиму.

Під кожним оглядом кастрівський режим допровадив народ до крайньої нужди та лихоліття: Москва платить Кубі три мільярди долярів річно за те, що тисячі кубинців вмирають за московський імперіялізм у Африці.

Втримуючи „бойову бриґаду" на Кубі та втихомиривши американські протести з цього приводу, Кремль дає до зрозуміння прокомуністичним групом у Центральній і Південній Америці, що і вони можуть сподіватися від Москви матеріяльної та мілітарної допомоги, якщо „марксистські революціонери" прийдуть до влади, як це вона робить у випадку Куби.

Комуністичний терор, безвиглядне економічне положення та порушення всіх прав людини — це є ті кричущі причини, які спонукали 10,000 кубинців шукати притулку в перуанській амбасаді в Гавані. Америка зробила гуманний жест, приймаючи 3,500 тих втікачів на стале перебування в Америці.

Але на цьому гуманному кроці не повинно кінчатися зацікавлення Америки Кубою. В першу чергу ЗСА мусять пам'ятати, що присутність совєтських бойових частин на Кубі є великою загрозою для стабільности і миру в Центральній Америці навіть коли їхнє число не велике

Новий президент Америки, якого виберуть цієї осени, мусить твердо сказати Москві, що всякі дальші зносини з СССР залежатимуть від того, чи Москва забере ті частини з Куби, чи ні.

ПІД ЧАС, КОЛИ ПРОДУКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ автомобілевих заводів впала в другій половині квітня на 35%, продукція японських автомобілевих фабрик зросла приблизно за цей самий час на 15%.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ЧИСЛО АМЕРИКАНСЬКИХ ФІРМ схиляється до продукції автомобілів гнаних електрикою з уваги на брак бензини. Компанія Дженерал Моторс плянує збільшити продукцію електромобілів на 10 відсотків у 1980-их роках, а цілий ряд інших фірм, зокрема у теплих стейтах, вже почав їх виробляти. У теплих стейтах автомобілі гнані електрикою працюють краще, як у холодах, тому ті стейти становитимуть головний ринок збутку. Під цю пору у ЗСА є біля 2,000 електроавтомобілів, при чому поштова служба ЗСА користується у Каліфорнії 352 такими автомобілями вже від 1975 року.

Лев Яцкевич

ІСТОРІЯ ЦИВІЛІЗАЦІЇ СВІТУ

Минулого року на полицях книгарень появився 11-ий том епохального твору „Історія цивілізації" Вілла та Арієлі Дюрантів п. з. „Доба Наполеона". Цим томом вони закінчили свою біля 50-річну над ним працю, в яку була включена низка поїздок майже до кожної країни, історія якої ввійшла до плетива цього епохального твору.

Мимохіть нагадується ще одна 11-томова „Історія України-Руси" проф. Михайла Грушевського, що її він допровадив до Гадяцької Угоди. Написання тієї історії забрало йому також майже півсторіччя. Різниця була однак у тому, що наш учений не мав ані відповідних ресурсів на подорожі та історичні досліди, ані стільки вільного часу, що подружжя Дюрантів, які почали писати свою „Історію цивілізації" по переході на емеритуру. Дюрантові сповнилося цього року 94 роки, а його дружині 81 літ.

Кожний том їхнього твору становить відрубну цілість для себе, має окремий заголовок та присвячений одній характеристичній добі або особі.

У І-ім томі „Наша орієнтальна спадщина" представлено розвиток рільництва, який був зумовлений розвитком невільництва. До цього часу переможець не здавав собі справи з цього, що найвищу ціну має кожен його бранець. Із припиненням вбивства та канібалізму зросло невільництво. У висліді, невільництво причинилося до піднесення моралі.

Після появи „Нашої орієнтальної спадщини" (1935), науковий світ виявив сумнів, чи автори зуміють свій сміливий та ґрандіозний задум довести до кінця. Цінність цього тому та наступних томів, основується не лише на його науковій, але також і літературній вартості.

В інтерпретації історії світу, Дюранти користується методою, що її вони називають „інтеґральною історією". Вона характеристична представленням усіх фаз культури кожної доби, в якій вони пов'язують історичний образ із літературною розповіддю. У висліді, вони виткали чудовий килим усіх аспектів цивілізації, державнотворчости, війни, економії, моралі, науки, літератури, мистецтва та філософії.

У ІІ-ім томі, „Життя Греції", представлена історія Геллади від кретенської, чи пак еґейської імперії до залишків грецької свободи, розчавленої колесами римських колісниць.

Розповідь тієї історії доходить до зеніту в У сторіччі п. Х., в Атенах за часів Перікля, який станув віч-на-віч з тією самою проблемою безробіття,що її розв'язав, по своїм виборі на президента ЗСА, Франклін Д. Рузвель при допомозі „Воркс Праджектс Адміністрейшен" (ВПА). Таким проєктом публічних робіт, за часів Перікля, була будова Партенону в Атенах.

Ще ніколи, від появи 8-томової історії Маґаффі, ніякий історик не спромігся накреслити так сміливо, скомплікованну структуру грецької цивілізації, що поклала свій чар на кожну освічену ґенерацію мислителів і мрійників цілого світу.

У ІІІ-ім томі „Цезар і Христос" письменники намагалися розв'язати проблему, над якою роздумували історики на протязі багатьох століть, а саме, причину присмерку та упадку римської імперії. На думку Дюранта та його дружини, причиною упадку Риму була боротьба кляс, коштовні війни, великі податки, бюрократичний деспотизм та упадок торгівлі.

Найбільшим, проте, досягненням Риму було те, що по підкоренні Середземноморського світу, він зумів присвоїти собі його культуру, давши йому, в заміну, правопорядок, добробут і мир.

Том ІУ „Доба Віри" охоплює протяг часу від римського цісаря Константина (325 п.Х.) до Данте Аліґ'єрі (1300). Цей том включає драматичну історію св. Авґустина, Гипатія, Юстініяна, Мохаммеда, Гарун-аль-Рашіда, Омара Каяма, Раджера Бейкона та інших. Аналіза д-ра Дюранта томи з Аквіну та його творів, незвичайно глибока та проникслива. Йому вдалося погодити Аристотеля з християнством, але у висліді тієї спроби, він впровадив розум, як бранця до „Цитаделі Віри", що в своїм тріюмфі зготовив кінець Добі Віри.

У У-ім томі, „Ренесанс", д-р Дюрант проводить студії економічних основ та підоснов розвитку індустрії та росту банкових родин (Медичі), конфлікту світу праці і капіталу на терені Фльоренції, Міляну, Мантуї, Феррари, Венеції, Неаполю, Падви, Больонії та Риму. В кожнім з тих міст ми слідкуємо за мерехтливими видовищами князів, герцогів, королевих, дожів з участю поетів, науковців, філософів, малярів та архітектів. Ми бачимо крізь перспективу його притаманної манери, моралі, любови, пошести, голоду і смерти, справжній зміст доби — емансипацію поодиноких людей та світанок модерного світу, який не тільки з відродженням, але з дозріванням культури (майже сліпучого блиску), що по відродженні клясичної цивілізації, закінчила панування орієнтального світогляду в Европі.

У УІ — ім томі, „ Реформація ", Дюранти проводять тонку аналізу ідей віри та приголомшливих, світових конфліктів доби Реформації від Викліфа до Кальвіна. В тім томі находимо справжній калейдоскоп постатей, такихяк : Гусс, Жанна Д'Арк, Фердинанд, Ізабелла, Колюмб, Маґеллан, Генріх УІІІ, Таммерлян, Рабле, Ґуттенберг, Коперник, Ігнатій Льойоля та Тереса з Авілю. Впродовж цілого тому пливе рвучким струмком дія минулого і теперішнього, розвинена перед нашими очима, рукою майстра в відповідній перспективі.

У УІІ — ім томі „Доба Розуму починається", маємо знову мерехтливий опис бурхливого сторіччя релігійних змагань та розвитку науки, від англійської королеви Елисавети І (1558) до смерти Декарта (1650), пов'язані з такими прізвищами, як: Бейкон, Шекспір, Ґалілео, Рембрандт, Рубенс, та Ван Дайк.

Поруч воєнних конфліктів, автор ознайомлює читача з розвитком науки та філософії (Кеплер, Ґалілео, Бруно та Дкарт), винаходом мікроскопу, телескопу, термометру, логаритму та законів поруху плянет.

Доба Розуму, це час в якому, на місце пересудів та невіглавства, приходить наука, філософія та знання, що дають почин до народження нової модерної Европи.

УІІІ — ий том „Доба Люї ХІУ, " охоплює період від 1648-1715 року, цебто відповідника часу панування Хмельницького і Мазепи. Але в тому часі, коли Україна намагалася стрясти зі себе імперіялістичне ярмо Польщі та Москви, у Франції, під патронатом Люї ХІУ, чи як його тоді називали „ Королем — Сонцем", розвивалися такі індивідуальности, як Расін, Мольєр, Паскаль, чи Сабін'є. З Франції переносять Дюранти читача до Голляндії, до хатніх ідилій Вермера, будови гребель над морем та висилки „стадт-голдера" до Англії для номінації на голляндського короля. В Англії познайомлюємося з пуританами, Кромвелем та з мерехтливою, літературною кар'єрою Мільтона та Джонатана Свіфта.

IX — ий том — „Доба Вольтера" це біографія великої людини та доби, що була провісником Французької Революції. Це доба, в якій підкупство та розпуста маршували рука в руку з вигладженими манерами та мистецтвом. Ця Доба — це також саґа Джона Ло, хитрого шотляндського банкіря, фінансова система якого допровадила Францію до банкрутства. На тлі цієї доби накресляє автор постать молодого, інтеліґентного та блискучого сатирика Вольтера, його кар'єру та мандрівку від двора до сальонів, з сальонів до театру, з театру до Бастілії, його „видворення" до Англії та її життя на світанку Індустріяльної Революції.

Вольтера ми бачимо знову у Франції, за часів панування Люї ХУ, його романс з пані Шательє, його поїздку до Німеччини та Австрії та знайомство з такими людьми, як Йоган Себастіян Бах, Фридрих Великий та Марія Тереса.

З усіх томів його епохальної „Історії Цивілізації" том Х — ий „Руссо та Революція" слід уважати справжнім шедевром. Уже перший параграф цього тому заторкує увагу його поважного читача, в якому написано: „Як це сталося, що убога людина, що втратила свою матір при народженні, покинута своїм батьком напризволяще, заатакована важкою упокорюючою недугою, відкинута суспільством, Вольтером, Дідеротом та Енциклопедистами, гонена з місця на місце, як небезпечний бунтівник та злочинець, зуміла по своїй смерті здобути тріюмф над Вольтером оживити релігію, піднести мораль у Франції, одухововити романтичну течію та Французьку Революцію, вплинути на

(Закінчення на стор. 3)

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА перевірила новий договір сталеварних компаній з профспілкою сталеварів і ствердила, що, хоч сталевари дістали значну підвишку, одначе вона зовсім вміщається в ті рами, які встановила адміністрація.

КАНАДСЬКІ НАФТОВІ ФІРМИ РОЗПОЧИНАЮТЬ великі верчення в озері Ірі і на його берегах. Згідно з геологічними даними, район озера Ірі повинен містити поважні нафтові резерви. На підставі обопільного домовлення ЗСА і Канади, обидві сторони переведуть пробні верчення по своєму боці. По американському боці йде підготова до них.

1-ий ВІДДІЛ СУА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Домівка СУА, 108 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.
Неділя, 4 травня 1980 р., год. 1:30 по пол.

СПОГАДИ ПРО ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

В ПРОГРАМІ: спогади, платівки В. Івасюка — ред. ВІТАЛІЙ ЛЕХТЕР, ДЕКЛЯМАЦІЇ МОЛОДІ.

Членок СУА та Гостей щиро запрошує —

УПРАВА ВІДДІЛУ

ПОВІДОМЛЕННЯ-ЗАПРОШЕННЯ

Подаємо до відома Українського Громадянства, що з дозволу Його Високопреосвященнішого Митрополита Мирослава Любачівського та з ініціятиви та дозволу Впреп. о. Митрата Володимира Білинського, пароха церкви св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

18-го травня 1980 року
прибуде до цієї Церкви
із своїм Духовенством Преосвященний
Владика ПЕТРО єп. Січеславський
який у сослуженні Духовенства відправить о год. 11-ій
АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ
в часі якої піднесе
до сану архимандрита о. Ігумена ПАВЛА (Ямняка)
По Службі Божій відбудеться
СОБОРНА ПАНАХИДА
за помордованих Митрополитів, Архиєпископів, Єпископів, Духовенство та Вірних: Митрополита Мученика Василя Липківського, Митрополита Слугу Божого Андрея Шептицького та всіх Ісповідників Христової Віри в Україні.

На цю ІСТОРИЧНУ ЦЕРЕМОНІЮ запрошуємо Громадян обох віровизнань, представників усіх Організацій, Пресу, організації Молоді.

По відправах відбудеться УРОЧИСТА ТРАПЕЗА в ШКІЛЬНІЙ ЗАЛІ.

НАСТОЯТЕЛЬ

Ім'я та прізвище ....

Прийме участь у трапезі осіб ....

Відповідь надіслати найпізніше до 9-го травня 1980 р. Відтинок відтяти й переслати на адресу: Mr. Wasyl Lenyk, 67 Newark Avenue, Wayne, N.J. 07470.

ІСТОРІЯ ЦИВІЛІЗАЦІЇ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

філософію Канта та Шопенгавера, творчість Шіллера, Ґете Байрона,соціялізм Маркса,етику Толстого та виявити більший вплив на наступні покоління за якогонебуть письменника, чи філософа XУIII сторіччя".

По появі X — го тому „Руссо та Революція", Дюранти склали обітницю, що це останній том їх великої „Історії Цивілізації". Але мабуть вони стомилися своїм нецікавим та непривичним дозвіллям, бо кілька років пізніше написали останній том, XI — ій з черги п. з." „Доба Наполеона", що становить завершення унікальної праці Вілла та Арієлі Дюрантів, учених і письменників.

XI — ий том „Історії Цивілізації" слід уважати, як всі попередні томи,окремим клясичним для себе твором. Ця книга — це велике полотно,яке Дюранти розмальовують перед очима читача живим та місцями мерехтливим стилем. Перед нами,немов в калейдоскопі,пересуваються постаті Робесп'єра. Марії Антуанетти,Ґетте,Ґебеля,Бетговена, Байрона,Шеллі,Меттерніха та Таллейранда.Але центральною постаттю, що найбільш привертає увагу читача, це постать Наполеона Бонапарте.

Коли більшість істориків обвинувачує Наполеона за його тиранство, Дюранти добачають у ньому багато шляхетних прикмет. Вони ставлять його спадщину в формі усталення політичної стійкости,відродження моральности, заміненя феодалізму рівністю прав,врешті модернізацію та кодифікацію законів.

Проте,на думку Дюрантів,Наполеон не був тій добі найбільш потужною та вирішальною силою.Сильнішою за нього була Індустріяльна Революція,що збагатила Англію до тієї міри, що вона була спроможна фінансувати війну, зумовити упадок Наполеона та зробити Европу потугою, що заволоділа цілим світом.

Погляд Дюрантів на історію, здебільша позитивний. У протилежності до Вольтера та Ґіббона, які вважали історію записом злочинів та безумств людства,вони вважають її записом діяльности державних великих мужів,геніїв літератури, мистетцтва, знання філософії та модерного надхнення.

Говорячи про теперішнє та майбутнє, вони вважають, що нація,яка втратила волю до боротьби,навіть за помилкову справу, може втратити також почуття своєї життьоздатности. За приклад може правити остання війна Америки у В'єтнамі.

Ансамбль „Україна" з Чікаґо в Боффало

Боффало (О.З.). — Український танцювальний ансамбль „Україна" з Чікаґо виступив тут у суботу 19-го квітня з власною програмою в залі середньої школи при Елмвуд вулиці. Танцювальний ансамбль складається з двох груп, старшої — „Україна", і молодшої — „Водограй", хоч ззовні не завжди можна визначити межу між обома групами, бо молоденькі лиця й бистрі рухи затирають різницю.Ансамбль веде Євген Літвінов,балетмайстер з Одеси, що одночасно керує малою оркестрою з п'яти музикантів.

Програму виповнило 12 танкових точок: Рушничок (привіт), Весілля, Гуцульське, Вечір над Дніпром, По дорозі з базару, Коло, Українська в'язанка — у першій частині, а у другій — Закарпатське, Гопак, Зустріч, Тропотянка, Запорожець.

Уся танцювальна група, в числі біля 70 осіб, виступає в гарних народних барвистих строях, які декілька разів змінювали. Барви і стилі строїв ловлять за очі, зокрема в збірних виступах, коли вбрання, кроки і рухи виконавців зливаються в одну гармонійну цілість. Малих недотягнень не можна брати до уваги, коли зважити, що це не фаховий ансамбль і працює щойно два роки. Програма була дещо переладована і втомлювала мабуть глядачів, а про виконавців і не згадувати, тим більше, що деякі точки програми мали майже цирковий характер. Точку програми „Вечір над Дніпром" можливо можна було б упустити, хоч вона була добре виконана, але з цілістю програми не пов'язана. Також гуцульський аркан не був стилевим арканом, як ми його знаємо.

Програму доповнив виступ співачки Лариси Спрікут, яка під акомпаньямент Ерни Куляс виконала чотири програмові пісні, пов'язані з цілістю програми, та наддаток — пісню „Аве Марія", яка до цілості програми таки не підходила.

Назагал вечір зробив гарне враження як цілість і притягнув численну публіку, а найважніше показав нашу молодь у її культурній праці, а також висліди праці їхнього вчителя балетмайстра Є. Літвінова.

Про св. п. інж. В. Рижевського

У „Свободі" 16-го квітня 1980 р. була надрукована стаття ред. В. Качмара п.н. „Світлій пам'яті інж. Василя Рижевського", в якому є неточності.

Ред. В. Качмар висловив там здогад, що св. п. інж. В. Рижевський був співорганізатором Товариства Українських Інженерів у ЗСА і був його чи не першим головою".

Цей здогад є тільки здогадом, але незгідним з дійсністю. ТУІА було зорганізоване в 1948 р., а в тім часі св. п. інж. В. Рижевський жив ще в Німеччині (Дермангорт б. Бремену) і не брав участи в організації ТУІА і не був першим його головою. Він був обраний на голову заг. зборами ТУІА в 1958 р.

Також ред. В. Качмар не згадав, що в 1952 р. інж. В. Рижевський був найменований почесним членом ТУІА.

Володимир Богачевський

ВЕЛИКА ГРА

(Закінчення зі ст. 2-ої)

великій мірі невиповненим; відносини в Лівії, Іраку, Ірані, Ливані, навіть Сирії визрівають до дальших подій і рішень. І власне в центрі тих рішень є для Садата Єгипет.

В Бегіна справа вужча і тяжча: забезпечити місце під сонцем для свого народу. Колись французький письменник Шаміссо, уникаючи невтішних для нього, як для аристократа, наслідків французької революції, опинився у Німеччині і став німецьким письменником. А трагедію свою він описав як трагедію „людини без тіни". Жиди стали були народом „без землі під ногами", що й стало джерелом безконечних терпінь протягом майже двох тисяч років. Тепер вони рішені це змінити. Цьому рішенні немає ціни. І Бегін є консеквентним реалізатором того рішення, не зважаючи на спротиви і жертви.

Головною загрозою однаково плянам Садата, як і плянам Бегіна є Росія, яка хоче цілому тому обширові накинути свою волю. На цій лінії йде боротьба і на цій лінії вона знайде своє вирішення.

ЩЕ ДВІ ЯПОНСЬКІ КОМПАНІЇ ПРИСТУПИЛИ до розшуків і верчень нафтової ропи в Китаї. Це — „Японсько-Китайська Компанія Розбудови" і „Чеґбей Нафтова Компанія". Обидві компанії, крім розшуків і верчень за нафтою, приступають ще до інших господарських плянів на терені Китаю.

У пам'ять
бл. п. проф. Людмили Кодельської
і з нагоди Року Дитини
50.00 долярів
на ФОНД „ВЕСЕЛКИ"
зложив
84-ий ВІДДІЛ СУА у Чікаґо, Ілл.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мойого Дорогого МУЖА і нашого ТАТА і ДІДА

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ГЕНТІША

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 4 травня 1980 р., о год. 11:30 рано в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного просить —
дружина — ОЛЕНА
з ДІТЬМИ і ВНУКАМИ

24-ий Відділ СУА в Елізабет, Н. Дж.
запрошує на

ВИСТАВКУ ЛЯЛЬКОВОГО ТЕАТРУ

83-го Відділу Союзу Українок Америки
під керівництвом **О. Гаєцької**
В ПРОГРАМІ:
„КАЗКА ПРО ЛЕЛЕКУ І ПАВЛИКА МАНДРІВНИКА" — Івана Багряного
МІСЦЕ: мала церковна заля
309 Grier Avenue, ELIZABETH, N.J.
ЧАС: неділя, 4 травня ц. р., год. 3-тя по пол.
ПІСЛЯ ВИСТАВКИ ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРЕКУСКА ДЛЯ ДІТЕЙ

СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ
за молитви, слова потіхи та щедрі пожертви по упокоєнні

бл. п. інж.

МИКОЛИ ТАРАСЮКА

складаємо Його Блаженству Митрополитові Мстиславові, Об'єднанню Прихильників Державного Центру УНР, Духовенству, Представникам зорганізованого Громадянства та Приятелям —

дружина ВІРА і син ЮРКО

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню, 2-ий поверх
(ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ)

П'ятниця, 2-го травня 1980 року, о годині 7:30 веч.

ДАМ'ЯН ЛІЩИНСЬКИЙ

РЕПОРТАЖ ІЛЮСТРОВАНИЙ ПРОЗІРКАМИ:

„ПОДОРОЖ ПО МЕХІКО"

(Маї, Тольтеки і Мехіканські Гуцули)

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
бл. п.

АННИ (НУСЯ) СТАНІСЛАВСЬКОЇ

б. членки 10-го Відділу ОДВУ в Ню Йорку і Українського Золотого Хреста
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в неділю, 4 травня 1980 р., о год. 10-ій ранку
в українській православній церкві
Всіх Святих в Ню Йорку, Н. Й.
206 Іст 11-та вул.
про що повідомляють:
РОЗАЛІЯ ФЕНЧИНСЬКА
І ПРИЯТЕЛІ

Управа Української Вільної Академії Наук у США
повідомляє, що
в суботу, 17-го травня 1980 року
в приміщенні Українського Інституту Америки
(2 Іст 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й.)
відбудеться

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 30-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК у США

ПРОГРАМА:

1-3:00 год. по полудні — ПЕРША ЧАСТИНА

Відкриття .... ЯРОСЛАВ БІЛІНСЬКИЙ *(Делаверський університет)*
„Що таке історія України?" .... ОМЕЛЯН ПРІЦАК *(Гарвардський університет)*
„Із спостережень над творами Г. Сковороди" .... ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ *(Колюмбійський університет)*
„Українська Гельсінкська Група" .... ЯРОСЛАВ БІЛІНСЬКИЙ *(Делаверський університет)*
Керівник Першої частини .... ОЛЕГ ФЕДИШИН *(Стетен Айленд коледж, Міський університет Ню Йорку)*

3-4:00 год. по полудні — ДРУГА ЧАСТИНА

„30 років праці Академії" .... ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО *(Гантер коледж, Міський університет Ню Йорку)*
Привітання

4-4:30 по полудні — МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА

ЛІНА БЕЛЮЦ .... Художнє читання
Т. Шевченко, Л. Костенко, В. Симоненко
ЮЛІЯНА ОСІНЧУК .... Фортепіяно
Ноктюрн оп. 9 — М. Лисенко, 4-те Скерцо оп. 54 — Ф. Шопен, Гуцульська фантазія — Ю. Осінчук.

4:30 — 7:00 год. веч. — ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ з ПЕРЕКУСКОЮ

Вступ 10 дол. від особи, студенти і пенсіонери 5 дол.

Крайова Управа
Спілки Української Молоді Америки

КАЛЕНДАРЕЦЬ ТАБОРУВАННЯ ЮНАЦТВА СУМ АМЕРИКИ в 1980 РОЦІ

І. Оселя СУМ-А, Елленвілл, Н. Й.

1. Виховний Табір (перша тура) — від 29-го червня до 20-го липня.
   для: Молодших Юнаків, Молодших Юначок, Старших Юначок, Старших Юнаків
2. Відпочинковий Табір — 20-го липня до 10-го серпня
   Для: Молодших Юначок, Молодших Юнаків
3. Спортовий Табір — від 20-го липня до 10-го серпня
   Для: Юначок від 12 до 18 років, Юнаків від 12 до 18 років
4. Вишкільний Табір — від 10-го серпня до 30-го серпня
   Для: Кандидатів Впорядника 1-го ступеня, Кандидатів Впорядника 2-го ступеня, Кандидатів Виховника 1-го ступеня

ІІ. Оселя СУМ-А в Барабу, Вісконсин

5. Виховно-відпочинковий від 28-го червня до 19-го липня
   Для: Старших Юначок, Старших Юнаків
6. Виховно-відпочинковий від 19-го липня до 9-го серпня
   Для: Молодших Юначок, Молодших Юнаків

ІІІ. Оселя СУМ-А „Хортиця", Клівленд, Огайо

7. Виховно-відпочинковий від 6-го липня до 27-го липня
   Для: Старшого і Молодшого Юнацтва

ІУ. Оселя СУМ-А „Холодний Яр", Боффало, Н. Й.

8. Виховно-відпочинковий від 13-го липня до 3-го серпня
   Для: Старшого і Молодшого Юнацтва

У. Бостон, Масс. — Greenfield State Park, New Hampshire

9. Виховно-відпочинковий Табір від 6-го липня до 19 липня
   Для: Молодшого і Старшого Юнацтва

УІ. Оселя СУМ-А „Київ" в Детройті, Міш.

10. Виховно-відпочинковий від 19-го липня до 2-го серпня
    Для: Старшого і Молодшого Юнацтва

У глибокому смутку повідомляємо родину і Знайомих, що в неділю, 27-го квітня 1980 року, о год. 10-ій веч., упокоїлась в Бозі,
наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ ДМИТРІВ

прожившu 87 р., народжена в Бучачі, Україна, кол. членка Союзу Українок Америки.

ПАНАХИДА у вівторок, 29-го квітня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні І. Ковальчика при 129 Grand Street, Jersey City, N.J.

ПОХОРОН в середу, 30-го квітня 1980 р., о год. 9-ій ранку, з церкви свв. Петра і Павла при Бентлей Авеню в Джерзі Ситі, Н. Дж., на цвинтар Hillside Cemetery

Горем прибиті:
донька — ОЛЯ
син — СТЕФАН з дружиною ГАНЕЮ
і ВНУКИ

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 28-го квітня 1980 р., у Маямі Біч, Фльорида, на 90-му році життя, упокоїлася в Бозі,
наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і БРАТОВА

бл. п.

МАРІЯ ҐАЛАН ГАРБУЗ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в п'ятницю, 2-го травня 1980 р., о год. 7:30 веч. — ПАРАСТАС в похоронному заведенню І. Гасина, 42-44 Old York Rd. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 3-го травня 1980 р., о год. 8:30 ранку з цього ж похоронного заведення до церкви Царя Христа, а відтак на український цвинтар на Факс Чейсі.

Залишені у великому смутку:
донька — ОЛЬГА з чоловіком МИХАЙЛОМ КОВАЛЬЧУКОМ
внуки — РОМАН, НАТАЛКА і ОРЕСТ з родинами
правнуки — РОМАН, ЮРІЙ, АННА, ГРИГОРІЙ, МИХАЙЛО і ХРИСТИНА
братова — ЯРОСЛАВА ҐАЛАН з родиною
та Знайомі і Приятелі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА при УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СВ. ВОЛОДИМИРА в ГЕМСТЕДІ — *влаштовує*

ЗАБАВУ *з нагоди* ДНЯ МАТЕРІ

СУБОТА, 10-го ТРАВНЯ 1980 р., год. 9:30 веч. *Оркестра* „СПОМИН"
Заля ПАРАФІЯЛЬНОГО ЦЕНТРУ Укр. Кат. Церкви СВ. ВОЛОДИМИРА, 226 Uniondale Avenue, UNIONDALE, L.I., N.Y.
Вступ: дорослі $6.00, студенти $2.00.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Окружний з'їзд СУА в Чікаґо

Сімнадцятий Окружний з'їзд СУА в Чікаго відбувся в неділю 24-го лютого. Голова Окружної управи Марія Семків молитвою офіційно відкрила з'їзд і привітала представниць Головної Управи СУА: організаційну референтку Ірину Кіндрачук і культурно — освітню референтку Дарію Маркусь, голов Відділів, делеґаток, гостей. Відтак прочитала письмові привіти від тих Відділів, які не мали можливости прислати своїх делеґаток з причини далекого віддалення. Голова проголосила з'їзд правосильним. Заступлених було 12 Відділів, 47 делеґаток.

Дальше ведення з'їзду передала президії в складі: голова — Марія Юзефович, секретарка — Марія Ріпецька. Після відчитання порядку нарад та вибору комісій: верифікаційної, перевірки протоколу та ухвал, голова призидії представила членів номінаційної комісії, в склад якої входили голови Відділів під керівництвом Віри Боднарчук. Відтак приступлено до звітувань голов окремих Відділів — 10 осіб.

Надісланий звіт голови 110 Відділу Ірини Корсуньської із Міннеаполісу прочитала Марія Семків, а за 51 Відділ — Мілвокі — Марія Наваринська. Звітували також члени управи та її референтки.

Після звітування вшановано однохвилинною мовчанкою пам'ять проф. Людмили Кодельської, голови 84 Відділу, яка відійшла у Вічність 1-го листопада 1979 року. Прослухавши ті звіти, голова президії зауважила, що наша Округа вив'язалася зі своїх завдань якнайкраще на кожнім відтинку як жіночого, так і загальногромадського життя.

Дискусія по звітуванні внесла багато нового та практичного у працю організації. Звіт контрольної комісії подала Уляна Терлецька, верификаційної — Віра Маркевич. Євстахія Струтинська звітувала за комісію перевірки протоколу попереднього Окружного з'їзду, який прийнято одноголосно. Внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі подала голова У. Терлецька, що його прийнято із подякою і признанням за виконану працю.

Після обідової перерви присутні з увагою вислухали слово представниці Централі СУА І. Кіндрачук яка привітала з'їзд від Централі, подала думки відносно дальшої діяльности СУА та закликала до посилення праці в напрямі приєднання вільних членок далекого віддалення від українських осередків. До цього управи всіх Відділів повинні мати свою організаційну референтку.

Український Музей у Ню Йорку постійно розвивається завдяки нашій підтримці матеріяльній і моральній. Слід подбати надалі, щоб кожний Відділ був членом Музею, як також індивідуально членки, та притягати все українське громадянство до розбудови нашого Музею. Ірина Кіндрачук просила про піддержку журналу „Наше Життя", для якого треба приєднувати нових передплатниць і складати пожертви на пресовий фонд. Для пожвавлення праці Екзекутива СУА плянує влаштувати міжокружні конференції окремих референтур.

На закінчення І. Кіндрачук подала пропозицію, щоб на Окружних з'їздах менше зупинятися над звітуванням Відділів, а присвятити більше часу на обговорення пекучих проблем чи на намічування плянів на майбутнє. Однак як члени управи, так і всі голови Відділів та делеґатки заявили, що таки звітування конечні. Вони дають змогу пізнати працю інших Відділів і побуджують ініціятиву діяльности всіх. Після слова представниці Екзекутиви СУА розвинулася коротка дискусія і було ставлено їй ряд питань, на які вона відповідала вичерпно.

Дарія Маркусь висловила думку, що окружні референти повинні звітувати за свою діяльність, а Відділи за свою. На її думку треба подбати не тільки про придбання членок, але треба утримувати їх при праці Відділу, що має бути цікава і приваблива тощо. На закінчення ще І. Кіндрачук поінформувала, що під теперішню пору СУА має 110 Відділів, 10 округ та коло 3,500 членок. Вона зауважила, що думка про вибір управи на два роки, як це пропоновано в дискусії, неможлива, бо це незгідно із статутом СУА.

Голова номінаційної комісії Віра Бондарчук подала звіт комісії та відчитала склад запропонованої Окружної управи на 1980 рік. Повний склад Окружної управи і контрольної комісії вибрано одноголосно в такому порядку: голова — Марія Семків. Перша заступниця голови: Галина Коленська; друга заст. голови: Євстахія Струтинська; рекордова секретарка — Олена Турула; кореспонденційна секретарка — Ліна Басюк; касирка — Марія Юзефович; організаційна — Марія Наваринська; культурно-освітня — Софія Роман; виховна — Анна Білинська; преса — Рома Турянська; референтка зв'язків — Надія Горб; референтка музею і мистецтва — Марія Ріпецька; суспільної опіки — Стефанія Борович; вона і Анна Кучма також адміністратори домівки. Контрольна комісія: Уляна Терлецька — голова; члени — Марія Кецала і Неля Боріджмен.

Голова призидії привітала нововибрану управу і передала дальше ведення перевибраній голові Марії Семків. Вона подякувала за довір'я та просила про постійну співпрацю всіх референток Округи. Після того на пропозицію голови відбути „ День Союзянки" на „Круглому озері" — всі радо на це погодилися. Касир М. Юзефович подала бюджет на 1980 рік і його затверджено без змін. Голова комісії ухвал прочитала пропозиції резолюцій, які прийнято без змін Всі звіти, долучені до протоколу, заховано в архіви. На закінчення І. Кіндрачук закликала всіх належно відмітити „День Союзянки", бо це наша трибуна пропаґанди. З'їзд закінчено побажаннями голові добрих успіхів у дальшій праці нашої Округи.

Рома Турянська

Високі гості в Інституті Липинського

Філядельфія (СЕДІ). — Третього дня Великодня, у вівторок, 8-го квітня ц.р., Східньо-Европейський Дослідний Інститут ім. Вячеслава Липинського удостоївся відвідин Вельможної пані Гетьманівни Олени Отт-Скоропадської та її чоловіка пана Людвика Отта, які живуть постійно у Швайцарії.

Були це перші відвідини, якщо мова про установи, високих гостей у їхній подорожі по Північно-американському континенті в родинних справах. Їхній приїзд до Філядельфії, зустрічі та прийняття мали приватний характер і відбулися в доволі вузькому колі осіб, пов'язаних з Інститутом, передусім з дирекцією Інституту, науковими співробітниками, меценатами і фундаторами.

Перша зустріч і привітання відбулися в новому будинку Інституту при 469 Флямінго вул., між годинами 2-ою і 4:30; друга: у формі спільної вечері цього ж дня між годинами 6-9 у доброму філядельфійському Фермонт-готелі, а третя, вже цілком ділова розмова з участю чотирьох членів дирекції Інституту в готелевому апартаменті Гостей у цьому ж готелі, в середу 9-го квітня, в передполудневих годинах.

Головний директор Інституту і один з редакторів його видань — вітав Гостей від імени дирекції та всього його членства — як інститутських ктиторів і добродіїв, що ще в 1978 році передали Інститутові великий і цінний архів гетьмана Павла Скоропадського та його Родини. Особливе привітання було адресоване до Вельможної пані Гетьманівни Олени, як єдиного живучого нащадка історичного і панівного українського роду Скоропадських. Під час спільної вечері вітали Гостей також проф. Іван Коровицький від редакційних співробітників, д-р Роман Процик від наймолодших фундаторів і дир. Маріян Коць від дирекції по-англійськи.

Пані Гетьманівна Олена внесла до всіх зустрічів багато свобідности і надзвичайної погідности та милого настрою. У своєму слові під час зустрічі в домі Інституту і при спільній вечері дала Гетьманівна вислів своєму вдоволенню і признанню з приводу того, що вона побачила, почула й відчула під час перебування та оглядин нового будинку, архівних фондів, цілої конструктивної й ділової атмосфери в Інституті. — „Діставши в руки видані Інститутом десять років тому чотири книги німецькомовних документів до української історії 1914-1922 років, — казала, між іншим пані Гетьманівна Олена, я вже тоді подумала й вирішила, що власне в цьому Інституті є найліпше місце для архівної спадщини моїх Батьків і цілої нашої Родини й Роду".

В ділових розмовах з Гістьми присутні на зустрічі обміркували питання і справи, пов'язані з архівами і дальшою діяльністю Інституту. Пані Гетьманівна Олена виявила бажання і готовість переслати до Інституту решту родинного архівного фонду, а також поробити заходи для збагачення Інституту архівним майном історичних східньо-европейських родів, посвоячених зі Скоропадськими як по лінії свого Батька, Гетьмана Павла, так і по лінії своєї Матері, пані Гетьманової Олександри.

Прощання з високими Гістьми супроводилося надіями на відносно швидке побачення й зустіч у Філядельфії і не залишало ніякого сумніву щодо довір'я, прихильности і доброчинности Гостей до Інституту в користь Інституту.

Померла Євгенія Дмитрів, заслужена громадянка

Джерзі Сиґі. — Минулої неділі, 27-го квітня, тут померла на 87-му році життя св. п. Євгенія Дмитрів, одна із тих заслужених наших громадянок-піонерок, які допомагали будувати і оформлювати Американську Україну. Уже перед Другою світовою війною в домі Дмитрових в Джерзі Сиґі часто відбували свої зустрічі місцеві і позамісцеві діячі, частим гостем у тому домі бував св. п. д-р Лука Мишуга, а після війни, і головно завдяки тоді дуже активній в рядах Ліги Української Молоді Північної Америки, зокрема в культурно-мистецькій ділянці, доні Покійної, Олі, в домі Дмитрових плянувались і приготовлялись такі пам'ятні великі культурні імпрези, як „Гомони України", що їх з великим успіхом ставила в репрезентативних концертових залях Ню Йорку ця Ліґа Північного Ню Джерзі в 50-их роках. Своїм справді материнським відношенням до всіх цих імпрез та їх учасників і виконавців Покійна заслужила собі на тривалу вдячність та Вічную Пам'ять!

Померла Олена Степаник

Чотири дні після паралічу частини тіла неочікувано померла у Клівленді, Огайо, 10-квітня культурна діячка з першої іміґрації Олена з Полісевичів Степаник, авторка книжки віршів „Пісні і думи з Огайо"(1950, ст. 111) Народилася вона 15-го липня 1898року в Кристинополі біля Сокаля і з родиною еміґрувала до Клівленду в 1913 році. Після одруження в 1917 році з Григорієм Степаником подружжя стало активними діячами Клівлендської громади у рамках багатьох товариств (УНДім, Хор, Драматичний гурток, УНС - Відділ „Сокіл" ч. 336, СУА, УРСоюз, Український культурний город), комітетів і православної парафії св. Володимира. Подружжя заслужило вдячний спомин від тих скитальців, які одержали від Степаників допоги в їх перших місяцях після приїзду з таборів. На Українському Жіночому Світовому Конґресі у Філядельфії в 1948 р. вона була однією з секретарок.

Останнє чвертьсторіччя її активність зосереджувалася на контактах з американцями для пропаґанди української справи засобом виставок писанок і ручних робіт власного виконання, вишивок і різьби, та викладів у клюбах емеритів і при парафіях. З чоловіком прожила 51 рік у згоді та праці для культурного піднесення нашого поселення. За це обоє заслужили визначне місце в історії нашої громади.

Парастаси в Похоронному Заведенні Братів Головчаків 12-го і 13-го квітня та похорони наступного дня служив митрофорний протоієрей о. Степан Ганкевич у церкві св. Володимира в Пармі. Над гробом на цвинтарі Бруклин Гайтс у Клівленді попрощав померлу діячку від місцевої української громади Степан Кікта. Лишила покійна четверо дітей, сестру, сімнадцять внуків і сім правнуків.

С. Кікта

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВЖЕ ВИКОРИСТАНОГО пального з атомових реакторів через населені терени було раніше майже тотально заборонено в ЗСА, але в четвер, 24-го квітня, у Вашінґтоні Комісія нуклеарного реґулювання ухвалила, що такі перевезення можна робити, чи то через населені пункти, чи обминаючи їх, коли такий транспорт супроводить озброєний ескорт.

В ІНДІЯНСЬКОМУ РЕЗЕРВАТІ У ФОРТ Голл, Айдаго вогонь у вівторок 22-го квітня, що розпочався з навмисного підпалу на хемічному складі, своїм отруйний димом спричинив евакуацію трьох сот мешканців резервату і поранив 29 осіб. На складі було сільсько-господарське удобрення і хемікалії проти комах. Дороги до резервату тепер зачинено, поки буде закінчене дослідження причини довкілля.

Буря утруднює переїзд втікачів з Куби

Кі Вест, Фла. — Сотні кубинських втікачів пропали без сліду у бурхливих водах Фльоридської протоки у наслідок бурі, хоч деяким пощастило добитись до берегів Фльориди при допомозі Прибережної сторожі ЗСА.

У понеділок, 28-го квітня, Прибережна сторожа витягнула з води тіла двох кубинських американців, які втопились в дорозі на Кубу, та їхній розбитий бурхливими хвилями малий спортовий човен. Крім того, до порту Кі Вест, Сторожа постійно притягає малі рибальські човни, що їх або сконфісковано, або переловлено на водах Фльоридської протоки.

Щоб запобігти трагічним випадкам, Уряд ЗСА примінює щораз-то гостріші заходи. У понеділок Прибережна сторожа сконфіскувала два великі рибальські човни, які раніше привезли з Куби 507 втікачів. З води витягнено 44 особи після того, як їхні човни розбили хвилі.

Проти строгих заходів влади гостро виступили кубинські американці, перевівши ряд демонстрацій у Маямі і Кі Вест. З уваги на критичну ситуацію Федеральне Бюро Інвестиґацій вислало додаткових службовців, щоб ґрунтовно перевірити напливаючих втікачів з Куби, побоюючись, що серед них можуть бути злочинці і аґенти.

Цілий ряд малих човнів, які виплили раніше з кубинського порту Марієль, гойдались порожні на 20-футових хвилях, а втікачів, які виплили ними прибережна сторожа не могла знайти, не зважаючи на спільні зусилля американських і кубинських моряків. Одні і другі чули сиґнали більшого рибальського човна з 200-втікачами, який виплив з Марієлю у неділю, 27-го квітня, та знаходився на віддалі біля 45 миль від побережжя Куби. Однак наполегливі розшуки за тим човном не увінчались успіхом і він правдоподібно затонув разом з втікачами.

У міжчасі віцепрезидент ЗСА Волтер Мондейл гостро скритикував комуністичний уряд президента Фіделя Кастра за зломання обіцянки співпраці у перевезенні кубинських втікачів до ЗСА та до інших країн, які погодились прийняти їх. З первісної групи 10,800 осіб, які переховувались в перуанській амбасаді в Гавані, ЗСА погодились прийняти 3,500 втікачів. Мондейл заявив, що „якщо Кастро хоче виганяти своїх людей, то хай він почне від політичних в'язнів у в'язниці „Боніято". Він висловив готовість уряду ЗСА доставити літаки до Гавани, які забрали б тих в'язнів на волю.

Мондейл окремо звернувся із закликом до кубинсько-американської громади „пошанувати закони" і не вдаватись до самозванчих заходів перевезення втікачів з Куби малими човнами, наражуючи їх на небезпеку, як це сталось минулої суботи і неділі. За минулий тільки тиждень до Фльориди продісталось понад 3,000 втікачів. Урядові чинники уважають, що масовий ісход з Куби на Фльориду може створити фінансово-економічну кризу в тому стейті.

З уваги на бурю багато американських кубинців почали винаймати малі пасажирські літаки, щоб рятувати своїх рідних і приятелів. Однак Кастро заборонив переїзд літаками доки з Марієлю не виплинуть сотні малих човнів, які прибули туди з Фльориди.

Відбудеться зустріч польських і українських лікарів — ПЛТА і УЛТПА

Ню Йорк (д-р М.Д.).— В суботу 3-го травня, о год. 7-ій вечора відбудуться в Українському Інституті Америки при 5-ій евеню і 79-ій вул. спільні сходини Метрополітального Відділу УЛТПА і Польського Лікарського Товариства Америки (ПЛТА). Доповідатиме д-р Юрій Савицький на тему „Народовість - необхідний засіб розвитку нормальної особовости". Д-р Савицький з Ґрінвіч, Конн., є психіятром у лікарні Св. Вінсента в Ню Йорку та успішно доповідав на цю тему в катедрі Св. Володимира в Стемфорді, Конн. Другим доповідачем буде наш хірург д-р Борис Филипчак з Пассейку, Н. Дж., який поділиться з присутніми спогадами та світлинами про свого свояка Кароля Войтилу, теперішнього Папу Римського. Слово від Управи УЛТПА виголосить д-р Олег Волянський, а від ПЛТА — його довголітній голова д-р Ян Данек. Польське Лікарське Товариство Америки існує від 1955 року й нараховує понад 400 лікарів Нюйоркської округи. Обидві управи плянують, щоб ця перша спільна зустріч стала початком майбутньої співпраці поміж нашими Товариствами.

На зустріч запрошуємо представників українських організацій і ширше громадянство. Після доповідей Допомогова Секція Дружин Лікарів при УЛТПА - діюча голова п-ні Віра Кушнір — підготовляє товариську частину з перекускою.

Вступ на товариську частину 10 дол. від особи.

• УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА •

ДОПОВІДЬ Д-РА І. ЛИСЯКА-РУДНИЦЬКОГО

Ню Йорк, Н. Й. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в неділю, 4-го травня ц.р. о год. 2-ій по полудні в приміщенні Академії при 206 Захід 100-та вулиця — доповідь д-ра Івана Лисяка-Рудницького, професора історії в Альбертському університеті в Канаді на тему: „Забутий предтеча українського націоналізму: Францішек Духінський та його туранська теорія". Після доповіді — запити.

ПАНЕЛЬ — „ЖІНКИ В УКРАЇНІ"

Мейплвуд, Н. Дж. — В суботу, 3-го травня ц.р., о год. 6-ій вечора тут в залі церкви св. Вознесіння при 650 Ірвінґтон евеню відбудеться заходом 75-го Відділу Союзу Українок Америки — панель п.з. „Жінки в Україні". Панелістками будуть: Надія Світлична, Раїса Мороз і д-р Ніна Строката-Караванська.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА

Дженкинтавн, Па. — Менор Джуніор коледж влаштовує мистецьку виставку Ярослава Стадника і Слави Геруляк, яка відбудеться в неділю, 4-го травня 1980 р. у 4-ій годині по полудні в будинку бібліотеки коледжу при Форест евеню і Факс Чейс ровд в Дженкинтавн, Пеннсильвенія. Виставка відкрита: в неділю, 4-го травня від 4-ої по полудні до 8 вечора, в суботу 10 травня від 4-ої по полудні до 8-ої вечора, в неділю 11-го травня від 10-ої ранку до 3-ої по полудні.

Під час тижня тільки за домовленням.

ВШАНУЮТЬ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

Ню Йорк, Н. Й. — Управа 1-го Відділу СУА в Ню Йорку влаштовує День Спогадів про Володимира Івасюка, який відбудеться тут в Домівці СУА, 108 Друга евеню в Ню Йорку в неділю, 4-го травня 1980 року, о год. 1:30 по полудні. У програмі: спогади ред. Віталія Лехтера — найновіші платівки В. Івасюка з України, пісні, деклямації молоді тощо.

ЗАБАВА МОЛОДІ В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. Й. — Осередок СУМ-А ім. 30-го Червня і Спортова Ланка „Крилаті" влаштовують в суботу, 17-го травня ц.р. о год. 9-ій вечора у великій залі Дому СУМ-А при 301 Палісайд евеню — весняну молодечу забаву. До танців гратиме оркестра „Оксана". Місця треба замовляти в управі Дому кожного вечора.

Яка найвища пенсія для родини?

Існує найвища пенсія для родини робітника, яку родина дістане в місячних ратах. Це зарядження введено для того, щоб пенсія родини не перевищала біжучий заробіток робітника. Сьогодні найвища пенсія для родини виносить коло 160 відсотків нормального заробітку працюючого. Найвищу пенсію осягає родина тоді, коли робітник і два члени його родини одержують пенсію. Якщо більше осіб одержують пенсію на рахунок того самого робітника, тоді кожний чек, крім чеку самого робітника, буде знижений так, щоб ціла сума пенсій не перевищала вищезгаданий максимум. Найвища винагорода дається також при винагородженні із-за хороби, а також для спадкоємців, про що буде розмова пізніше. Ось кілька питань і відповідей відносно пенсійних винагород, що їх передбачає закон Соціяльного забезпечення:

1. Чи вигідно виходити на пенсію в 62 роки життя? — Головна користь у тому є та, що можна довший час діставати пенсію. Надія на довше життя для чоловіків, яким сповнилося 65 років віку, тепер є 13.7 року, а для жінок, яким сповнилося 65 років, 17,7 року. Щоправда, найбільшою некористю йти на пенсію в 62 роки є те, що пенсія буде назавжди зниженою. Зниження пенсії робітника через його передчасний вихід на пенсію, однак, не обнизить пенсії його дружини і дітей. Вони далі дістануть той відсоток його заробітку, як і тоді, коли б він вийшов на пенсію в 65 років. Сьогодні більшість робітників вирішують виходити на пенсію в 62 роки. Вони уважають, що життя є коротке і нема причини чекати до 65 року життя навіть, якщо тоді буде вища пенсія. Медікер не починається, однак, перед 65 роком життя.

2. Яку користь може мати робітник, що дальше працює після 65-го року життя? — Коли хтось працює далі після 65 року життя і не бере пенсії, йому належиться підвишка ти відсотки, до 15% найвище, поміж 65 роком і 70-им, якщо він осягне 65 років у 1981 році.

3. Яка умова піднести пенсію того, хто вже вийшов на пенсію? — Коли хтось стане нездібним до праці, вийшовши на пенсію у 62 роки, а ще не осягнув — 65 років життя, його хоробова пенсія буде вища, як та, що він мав би дістати, вийшовши на пенсію у 62 роки життя.

4. Чи може жінка, маючи 62 роки, жадати пенсію за рахунок свого чоловіка, який вже осягнув 65 років життя, але ще не є на пенсії? — Ні але його жінка може дістати пенсію на свій власний рахунок, хоча її чоловік йтиме на пенсію аж після 65-го року життя.

5. Що станеться, якщо обоє, і чоловік і його жінка, йдуть на пенсію кожне на власний рахунок? — Кожне з них може дістати пенсію на власний рахунок, якщо пенсія найвища. Однак, коли жінка дістане на її рахунок 150 дол. місячно, а на рахунок свого чоловіка, вона дістала б 200 дол. місячно, наприклад, тоді вона дістане вищу суму з цих двох, тобто 200 дол. місячно.

6. Чи пенсіоноване подружжя може кожне діставати окремо чеки? — Так. Якщо вони рішать брати один чек, то обоє його мусять підписати.

7. Чи може особа діставати пенсію Соціяльного забезпечення, яка ніколи не вплатила нічого до Соціяльного забезбечення? — Так. Особа, що осягнула 72 роки життя перед 1968 роком без огляду на те, чи вона працювала, чи ні, буде діставати чеки СЗ. Тепер коло 170 тисяч осіб дістають місячно чеки Соціяльного забезпечення.

8. Який відсоток людей у Америці, що мають 65 років, одержують чеки Соціяльного забезпечення або мають право діставати пенсію? — Тепер коло 93 відсотки.

9. Чи може жінка вийти на пенсію у 62 роки життя за рахунок власної праці, а пізніше дістати вищу пенсію за рахунок свого чоловіка тоді, як він піде на пенсію у 65 років життя? — Так. Якщо чоловік повернеться знову до праці, то його жінка знову може повернутися на свою попередню пенсію.

10. Чи може колишній федеральний урядовець діставати пенсію від федерального Уряду і Соціяльного забезпечення? — Так. Робітник, що дістає федеральну пенсію, може вийти на пенсію вже у 55 років життя, він дістане повну пенсію і може далі працювати; вже у 62 роки він може дістати пенсію від Соціяльного забезпечення.

11. Як довго жінка повинна бути одружена, щоб мати право на песнію на рахунок її мужа? — Вона мусить бути одружена, як правило, один рік.

Ці питання належать до тих, які ставлять найчастіше.

Микола Шпитко